

Over dit boek

Dit is een digitale kopie van een boek dat al generaties lang op bibliotheekplanken heeft gestaan, maar nu zorgvuldig is gescand door Google. Dat doen we omdat we alle boeken ter wereld online beschikbaar willen maken.

Dit boek is zo oud dat het auteursrecht erop is verlopen, zodat het boek nu deel uitmaakt van het publieke domein. Een boek dat tot het publieke domein behoort, is een boek dat nooit onder het auteursrecht is gevallen, of waarvan de wettelijke auteursrechttermijn is verlopen. Het kan per land verschillen of een boek tot het publieke domein behoort. Boeken in het publieke domein zijn een stem uit het verleden. Ze vormen een bron van geschiedenis, cultuur en kennis die anders moeilijk te verkrijgen zou zijn.

Aantekeningen, opmerkingen en andere kanttekeningen die in het origineel stonden, worden weergegeven in dit bestand, als herinnering aan de lange reis die het boek heeft gemaakt van uitgever naar bibliotheek, en uiteindelijk naar u.

Richtlijnen voor gebruik

Google werkt samen met bibliotheken om materiaal uit het publieke domein te digitaliseren, zodat het voor iedereen beschikbaar wordt. Boeken uit het publieke domein behoren toe aan het publiek; wij bewaren ze alleen. Dit is echter een kostbaar proces. Om deze dienst te kunnen blijven leveren, hebben we maatregelen genomen om misbruik door commerciële partijen te voorkomen, zoals het plaatsen van technische beperkingen op automatisch zoeken.

Verder vragen we u het volgende:

- + *Gebruik de bestanden alleen voor niet-commerciële doeleinden* We hebben Zoeken naar boeken met Google ontworpen voor gebruik door individuen. We vragen u deze bestanden alleen te gebruiken voor persoonlijke en niet-commerciële doeleinden.
- + *Voer geen geautomatiseerde zoekopdrachten uit* Stuur geen geautomatiseerde zoekopdrachten naar het systeem van Google. Als u onderzoek doet naar computervertalingen, optische tekenherkenning of andere wetenschapsgebieden waarbij u toegang nodig heeft tot grote hoeveelheden tekst, kunt u contact met ons opnemen. We raden u aan hiervoor materiaal uit het publieke domein te gebruiken, en kunnen u misschien hiermee van dienst zijn.
- + *Laat de eigendomsverklaring staan* Het “watermerk” van Google dat u onder aan elk bestand ziet, dient om mensen informatie over het project te geven, en ze te helpen extra materiaal te vinden met Zoeken naar boeken met Google. Verwijder dit watermerk niet.
- + *Houd u aan de wet* Wat u ook doet, houd er rekening mee dat u er zelf verantwoordelijk voor bent dat alles wat u doet legaal is. U kunt er niet van uitgaan dat wanneer een werk beschikbaar lijkt te zijn voor het publieke domein in de Verenigde Staten, het ook publiek domein is voor gebruikers in andere landen. Of er nog auteursrecht op een boek rust, verschilt per land. We kunnen u niet vertellen wat u in uw geval met een bepaald boek mag doen. Neem niet zomaar aan dat u een boek overal ter wereld op allerlei manieren kunt gebruiken, wanneer het eenmaal in Zoeken naar boeken met Google staat. De wettelijke aansprakelijkheid voor auteursrechten is behoorlijk streng.

Informatie over Zoeken naar boeken met Google

Het doel van Google is om alle informatie wereldwijd toegankelijk en bruikbaar te maken. Zoeken naar boeken met Google helpt lezers boeken uit allerlei landen te ontdekken, en helpt auteurs en uitgevers om een nieuw leespubliek te bereiken. U kunt de volledige tekst van dit boek doorzoeken op het web via <http://books.google.com>

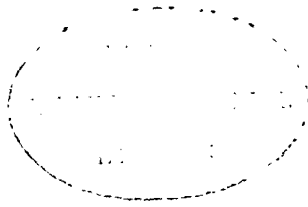
VEREENIGING TOT BEOEFENING
VAN OVERIJSSELSCH REGTEN GESCHIEDENIS.

OVERIJSSELSCH E
STAD-, DIJK- EN MARKEREGTEN.

DERDE DEEL. ELFDE STUK.

MARKEREGT VAN HERCULO.

ZWOLLE,
DE ERVEN J. J. TIL.
1877.

BESCHRIJVING DER HANDSCHRIFTEN.

Het oorspronkelijke markeboek is niet meer te vinden. Twee afschriften, beide in folio en van dezelfde hand, zijn aan te wijzen. Het eerste, n°. 55 der bibliotheek van de Vereeniging, is op de laatste blz. voorzien van de letters J. V. D. A. en van de dagteekening 1677 $\frac{9}{11}$, hetgeen mogelijk alles behoort bij het „Pro vera copia”, waarmede de vorige blz. eindigt.

Het andere bevindt zich in den band met markeregten op het Zwolsch archief, Hs. B. genoemd in het eerste stuk dezer markeregten. Eerstgenoemd exemplaar is hier gevolgd; eene vergelijking met het andere heeft geene noemenswaardige verschillen doen opmerken.

DIT IS DIE MARCKE SCHEEL VAN HERCKELOE.

1. Jnt jaer onss heeren Dusent Vijrhondert ende tsoeuentich sijnnen die Erffgenamen van Herckeloe sampt eenpaerlicke auerkomen end verdrágen desse naevolgende articulen ende wilkoer die men lesen sal alle jaer op die Holtspraecke des Maenendaeges voor pijnxsteren jn tegenwoerdicheijt der Erffgenamen end buren nae older gewonten.

2. Ten Eersten sullen als dan daer erschijnen alle die Erffgen. daer gewaert wesende bij de pene van eene gl. gulden jnsgelijcks alle buijrluijden, oock Beholtlicke alle noetsaecken wthgescheijden die men den anderen Erffgen. to kennen sal geven.

3. End dan bij malkanderen wesende smergens to negen vren salmen die Mercke met den weert ende hoeffden schouwen, End alle gebrecke nae die Merckscele end geswaeren der Erffgenamen end der buren corrigeren.

4. Ende Daer nae nije geswaeren kiesen als enen van den Erffgen. ende twee van den buren dat welcke bijlancks ende bij boerten ommegaen sal. Ende off daer ijemant wese die dess niet doen en wolde die sal eenen olden schilt verboert hebben ende al even wal des anderen jaers daer nae die eerste wesen. Ende wie dan die schouwe ende Merckenscele jn sijn Jaer niet waer

en neemt nae sijn Eedt, die sal dat ander Jaer noch verwaeren bij de pene voorsz.

5. Jtem wanneer die Merckenrichter off die geswaeren van den buren gebieden die ander buren bij den anderen toe komen soe sullen sie komen bij ene pene van enen schrickenbergher.

6. Jtem wie sijnen Koer niet en betaelt wanneer hie gheeijschet wort, die sal gebroecken hebben dubbelden koer.

7. Jtem wie opten Merckenrichter off die geswaeren Eedt sprecket nae die Merckescele. die sal gebroecken hebben een heren pont.

8. Jtem Nijmant van die Erffgen. of Huijsluijden sullen graven Landt vander gemeenten off oock olde graven wijden off opter gemeenten paeten off houwen bij een pene van een olden schilt Ende die graven salmen jntreden End die paeten sullen staen tot seggen der Erffgenamen.

9. Jtem jn alle Dingen die die Erffgen. off buren voorsz to doen hebben die der gemeenten Mercke angaet Daer sal die mijneste hoop den meesten jn volgen bij alsulcken koer als die merckenrichter end die geswaeren bieden.

10. Jtem elke buerman sal sijn slach maecken jnden Leijgraeven Als die Merckenrichter end geswaeren dat gebieden bij enen dubbelden str. brab. Ende wie dan des niet gedaen heeft sal dat binnen Drie Daeghen maecken bij dubbelden koer.

11. Jtem buerwegen vrede end graeven die men gemeenlick plecht to maecken die salmen maecken tot sulcken tijt als die Merck[en]richter met die gheswaeren gebieden end behoorlick is bij enen dubbelden str. br.

12. Jtem wes men nae die tijt voorsz van enige

biesten vijnden die schade doen off doen moegen, sullen die geswaeren koeren End off jemant van den buren bevijndet dat anbrengen.

13. Jtem nijmandt en sal tuijren noch hoeden biesten die schadelijk sijnt bij daghe noch bij nachte jnt saet als peerde die waeghens, ploeghe off eghen volghen bij [p]een als hier naebeschr.

14. Jtem sloege ijmandt bieste, vercken, schaep off gansen jnde Mercke jnt Saet off jn weijlant off op den weert den salmen bekoeren nae grootheit der schaeden dubbelde boete.

15. Jtem jaeghede ijmant bij den zuren nae dat verbaeden is die verboert enen str. br.

16. Jtem als ijmant doer een buergat messet off invuert, sal elck sijn gat waeren datter geen schaede en geschie bij eenen dubbelden str. br.

17. Jtem nijmant sal op stoppelen slaen wanneer dat verbaeden is, wtgesecht in campen die beslaeten sijnnen bij een pene van 3 str. brab.

18. Jtem men sal dat wijnter saet des wijnters jn Koer leggen soe waer dat in de Mercke gelegen is Ende wie die biesten tsomers jn dat saet vijndet hij sij dan geswaeren off ongeswaeren die sal sie bekoeren als van een beest 6 str. Een vercken 1 str. een ganss $\frac{1}{2}$ str. brab.

19. Jtem off die geswaren off buerluijden seghen enige doede biesten off gebullichte liggen op de gemeente onbegraven, die dat daer gebracht heeft sal gelden een heeren ff en diet niet anbrenge een dubbelden str. brab.

20. Jtem off daer ijmant twijch bantgarden lechgarden holt off riet houwede wt den weert ende daerop bevonden worde van den weert Meijster Erfigen. off buren oock off men sulx nae der hant verneme, Die

sal die helfte meer gelden dan dat gehouwen weert is End noch staen tot koerdes Merck[en]richters end der geswaeren.

21. Jtem elcke gans op den Weert gevonden end bekoert sal geven $\frac{1}{2}$ str. br.

22. Jtem die gemene buren sullen sullen tsomers tsomers (*sic*) die dijsselen twie mael mejen nae dat verbot des Merckenrichters op een pene End die cleijne doerne jnt weijde lant verhaeten nã raet der gemener Erffigen. Ende dat sal de Merckenrichter schouwen.

23. Jtem die ghemene buren sullen alle viertien daghen des somers, Ende ter Maent des wijnters eens Merckenrecht holden bij der Capellen Ende den Merckenrichter den brocke anbrengen om te laten scriven bij een pene 2 str. b. End wie dan daer niet en comt van de buren sal verboert hebben $\frac{1}{2}$ str. b.

24. Jtem die Merckenrichter sal alle brocken scrijven Ende die geswaeren sullen die jnmaenen bij een pene 1 H. ff.

25. Jtem als daer een Doede is in der buerscap end die verkundiget were Daer sal dan wt elcke huijs des auents jn den winter tot sess vren ende in den sommer to acht vren een mensche comen Ende daer twie van die naeste naebuiren des nachtes waecken End des merghens sal daer van elcken huijse Man end Wijff comen eermen den doeden op den waeghen settet End elk sal geven een halff placke toe buerghelde Ende daer die Doede wt gaet een placke Ende uijt elcken huijs sullen Man ende Vrouwe den doede toe kercken volghen Ende wanneer men den doeden vanden waghén settet. begraeven ende bestaen sall salmen dan volgen end doen nae older oelder gewoonte Ende off ijmant van desen Doeden punten voorsz niet en dede solde daeromme gelden enen dubbelden str. brab.

26. Jnt Jaer onss Heeren Dusent vijffhondert ses en vijrtich op die holtspreecke hebben die gemene Erffgen. eenpaerlick auerdraegen end gesloten, omdat alle Jaer des volcks end gasten te volle meer end meer wort. dat voort aen nijmant van den Erffgen. meer gasten brengen sal op die holtspreecke dan nae sijn waertael Toe verstaene soe menige waer soe menigen mensche. Soe mennich mensche hij dan baeuen sijn waertael brenget. Soe mennigen tacke wijns sal hem de Weert Meijster corten End die buren sullen nijemant mede brengen dan elck sijn huijsfrouwe.

27. Oock sullen die buren geen vreedme biesten jn den herfst slaen op den weert Noch ghiene biesten die jnt holt schade doen Soe menich biest daer gevonden wort die uijtheijmschen 1 Heern ff Die Inheemschen $\frac{1}{2}$ H. ff .

28. Anno Domini 1547 sijnnen dit die Erffgenamen to Herckeloe facit 32 waeren.

	waeren
Die Heeren van Belheem	8
Gosler.	5
Brienen	5
Schaeps	4
Wijnssem.	4
Camphusen cum suis	6
Hiervan heeft Camphuijs weduwe	3
Harmen Bitter	$1\frac{1}{2}$
Vrouw ter Hell	$\frac{3}{4}$
Ter bruggen to Campen	$\frac{3}{4}$

29. Anno 97 js bij den Erffgen. auercomen dat de Marckenrichterschap sal bij boerten ommegean na de groete van de Erven als volget:

	waeren
1 Belheem	8
2 Camphuijs cum suis	6
3 Lawijck	5
4 Grommersbach	5
5 Jan Buis.	4
6 Wijndesum	4

30. Anno etc. 47 sijnnen de gemene Erffgen. van Herculoe overdragen na den mael gene Erffgen. enich holt genieten mogen uijttent weert, dan voor oir geldt, soe salmen oock nijemant holt laten geneten bij een pene van 1 oelden schilt, wie daer in bevonden worde hij sij geervet off ongeervet.

31. Anno Domini 1561 bijnnen den gemeijne Erffgen. van Harkulo auercomen to Herculoe op de holt-spraecke ende rekenschap ende hebben tesamen eendrachtelick overgegeven dat na deser tijt alle Jaer een Mael den Erffgen. met den buergeswaren als sij den leijgraven geschout hebben sullen mogen verteren eenen rijder gulden op den gemeenen Erffgen.

(Volgen stukken over geschillen met de marke van Oldeneel.)

32. Anno 1604. Den 13^{en} September sinnen de gemene Erffgenamen van Harckeloe auercomen dat achter desen die Erffgenamen sullen betalen voor een voer Holts dat in de Marck van Herckeloe gebruijckert wort vijff en dartig st. ende dat bij den Erffgenamen buiten die Marcke gebruijckert wort salmen voor het voer holts betalen twee goltgulden.

33. Jtem voorts sullen die Erffgenamen betalen voor bus, staken, sticken-Lechgarden, ende twijch, jder bus vijff str.

34. Jtem voort hondert palen offte een vijme Weert

holts sullen den Erffgenamen betalen derden halven goltgulden.

35. Jtem voort hondert wepen banden drie str. Jtem voort Hondert Latten, dat in de Marckte van den Erffgenamen gebruijckt wort, achtenveertich str. Ende dat buiten die Marckte gebruijckt wort twee dalers tot 30 str.

36. Jtem voor een vijme Wantholt salmen betalen vijf keijser gulden.

37. Den 22^{en} April A^o 1605 hebben die gemene Erffgenamen wesende to Herckeloe to samen, eendrachtelick avergecomen dat Windesimmer Meijer nu voort aen niet meer sal opschaeren als Drie koenen ende eene pincke ende dat ter oersaecke dat de van Windesum gene Ackeren en hebben noch oock gehadt en hebben op den voorrensten Marsch dat nu buiten Dijckes is, mits dien dat sij even wel van jder waere sullen betalen tot de weijde anderhalven goltgulden onvercortet een jder sijn gerechticheijt.

38. Noch is op die selve tijt geordineert dat die huijsluiden haere Verckenen sullen crammen met twee holten pennen duer den snute omme dat daer niemant geenen schade van en geschiet, ende wel (*sic*) sulcke crammige niet en doet sal verbeurt hebben van een jder vercken dat soe niet gecrammet en is soeven stuijver.

39. Op den 21^{en} Martij A^o 1609 is bij den gemenen Erffgenamen auergecomen datmen nae desen geen holt sal verkoopen uijt den Harckuloer weert tsij van Busholt palen, sticken ofte Lechgarden, dan sullen tselve holt tot de hoeffden gebruicken.

40. Den 18 Septembris 1632 is bij de gemene Erffgenamen geconditioneert ende overgecomen Dat soe dickwils ende menichmael de voorsz Erffgenamen, t'sij op

vercopinge vant saet van de gemene weert, oft andersints door den Marckenrichter sullen worden verbodet ende t'samen geroepen, elck Erffgenaem int besonder sal moeten compareren, bij verlos van haere stemmen, ende bij pene van te verbueren t'eleker reijsen een oort golts, ende den Marckenrichter dubbelt gelt, ten ware erheffelicke redenen emant souden mogen belletten, die d' Erffgenamen aen den Marckenrichter ende deselve aen eene van de Ingesetenen Erffgenamen sal moeten to kennen geven, ende alsoe aen de voorsz boete mogen onschuldich sijn.

41. Den 11 Julij 1642 hebben die samptlicke Erffgenamen nae Doode van Assien van Graell wederom tot Weertmeijster angenomen desselfs Soone Jan Assiens, ende met deselve geaccordiert Dat hij als Weertm^r. goede opsicht sal hebben op de Harckuloer Weert ende de hoeffden ende den Weert voor de helfte vant Saet gewasch bouwen ende gebruijken als bij sijn Vader tot desen tijt is geschiet, ende sal genieten voor jder Dachhuij in de[r] Erffgenamen dienst soeven str. ende van jder vijme holts to houwen ende in de hoeffden to verleggen dertich stuijv., Dien volgents aen hem sijn huijsfrouwe ende Erffgenamen Verhuijrt ende Verpachtet die Visscherije tot Harckuloe, soe Sijluden aldaer van oldes ende tegenwoordich hebben jaerlix voor Vijff ende Viertich golden gl. ad 28 str. ende dan noch eens tot een propine tijt golden gl. ende daer en boven sal hij jder Erffgename alle jaer op Kersavont geven eene goede soode Visch, ende op alle Holtspraecken ende hoeffden besichti[n]gen, ofte als die Erffgenamen tot Harckeloe samentlick off enige tot dienst der Marckte comen, op sijne costen de Visch bestellen als besheer gedaen is ende sulx alles voor den tijt van Sess achter

eenvolgende jaeren daarvan het eerste jaer sal geexpiert ende verschenen wesen op Petri 1643. (1)

42. Den 4 Nouember 1644 ten dage van de Reeckeninge over die Marcken jnkompsten js bij de samptelicke Erfgenamen van Harculoe eenpaerlick geresolveert ende overcomen, dat nu voort aen alle jaer ten selven dage wanneer die besichtinge der hoofden geschiet, die lest affgaende Marckenrichter sal schouwen die Tuijnen ende Vredinge bijlanges die Gemeente van beneden vant hecke tusschen Harculoe ende Oldenneel tot boven aent hecke tusschen Winssem ende Harculoe, waer van die Meijer luijden door de Weert mejij' to bevoorens kennisse sal worden gedaen; ende wie alsdan in gebreecke bevonden wort van sijne Vredinge wel gemaect te hebben, sal van jder einde verbeuren een Heeren fl tot 14 str. ende dan noch sijne Vredinge wel nae behooren moeten maecken.

43. (23 Julij 1648. Jan Assiens van Gral weder voor zes jaar tot Weerdmeester benoemd op dezelfde voorwaarden als boven, doch tegen betaling voor de 'visscherij van eene pacht van 50 ggl. per jaar en eens een „voormede ofte propine” van 32 ggl.)

(1) Op 6 Junij 1605 werd Esken Egberts tot Weertmeester aangenomen voor 6 jaar, begiunende Petri 1606. Daarbij werd alleen bepaald „dat hij sal doen met den Weert ende hoeffden het beste voer den Erfgenamen gelijk als sijn Vader Egbert van Gral duslange gedaen heeft.” Tevens werd hem de visscherij verpacht voor 20 ggl. per jaar.

OVERIJSSELSCHÉ

STAD-, DIJK- EN MARKEREGTEN.

